

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПОЛИТИКАТА ЗА ПСИХИЧНО ЗДРАВЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2006 – 2012 г.

Използвани съкращения:

АСП – Агенция за социално подпомагане

БЛС – Български лекарски съюз

БПА- Българска психиатрична асоциация

ГИП – Глобална инициатива в психиатрията

НЗП- Национална здравна политика

МД – Медицински дейности

МЗ – Министерство на здравеопазването

МОН – Министерство на образованието и науката

МП – Министерство на правосъдието

МРРБ- Министерство на регионалното развитие и благоустройство

МТСП- Министерство на труда и социалната политика

МУ- Медицински университет

НЦН – Национален център по наркомании

НЦООЗ – Национален център за опазване на общественото здраве

НЗОК- Национална здравноосигурителна каса

ППЗ- Политика за психично здраве

НСПЗ – Национален съвет за психично здраве

НПО- Неправителствена организация

НБУ – Нов български университет

НЦЗИ – Национален център за здравна информация

НСНВ – Национален съвет по наркотични вещества

СУ – Софийски университет

БС – Бюджет и счетоводство

ЮЗУ – Югозападен университет

НСО – Национално сдружение на общините

Краткосрочен етап на действие 2006-2007 г.

Задачи	Дейности	Срок	Източници на финансиране	Участници
<p>1. Укрепване на управленското тяло за провеждане на Политиката за психично здраве</p>	<p>1.1. Приемане правилника за работата на Националния съвет за психично здраве. 1.2. Изграждане на областни структури на функционален принцип за координиране на дейностите по Политиката за психично здраве на регионално ниво</p>	<p>2006 2007</p>	<p>Бюджет на ППЗ</p>	<p>МЗ, НЦН, НЦООЗ, БПА, дирекции „Социално подпомагане” към АСП, МОН, МП, МРРБ, НЗОК; НСО, Представители на областни и общински администрации</p>
<p>2. Въвеждане на интерсекторно междуведомствено сътрудничество</p>	<p>2.1. Подписване на рамков договор за сътрудничество между МЗ и МТСП за съгласуване на дейностите по социално подпомагане на лицата с психични разстройства и социална дисфункция. 2.2. Координиране на дейностите, произтичащи от рамковото споразумение между МЗ и МТСП . 2.3. Координиране и укрепване на връзките с изпълнителите на програмата по наркомании, програмата по суицидопрофилактика, програмата по превенция и контрол на</p>	<p>2006 2007</p>	<p>Бюджет на ППЗ</p>	<p>МЗ, НЦН, НСНВ, Национални и ведомствени координатори по съответните програми</p>

	ХИВ/СПИН и др.			
3. Усъвършенстване на механизма на финансиране съобразено със съществуващата практика на приемане на бюджета за съответния период	<p>3.1. Анализ на практиката на финансиране на здравните грижи за лицата с психични разстройства в страната и последиците от нея, съпоставка със съществуващите системи за финансиране в други страни и изготвяне на доклад с препоръки за усъвършенстването ѝ през следващия четиригодишен цикъл.</p> <p>3.2. Разработване на механизъм за финансиране на дейностите по Политиката за психично здраве, въз основа на грантови схеми и проекти.</p> <p>3.3. Координиране на дейностите и задачите на текущи и предложени за одобрение проекти с чуждо финансиране в съответствие с приоритетите на настоящата Политика.</p>	2006	Бюджет на ППЗ	Ръководители на работни групи, Дирекция БС на МЗ, Национални координатори по съответните програми
4. Разработване на план за действие въз основа на декларираните приоритети	4.1. Изработване и съгласуване на план за действие с НСПЗ, БПА, БЛС, НЗОК и други заинтересовани ведомства.	2006	Бюджет на ППЗ	МЗ, НЦООЗ, БПА, БЛС, НЗОК
5. Анализ на получените данни	5.1. Предложение за усъвършенстване на	2006	Бюджет на ППЗ	Дирекция МД на МЗ, БПА, НЦООЗ,

<p>от оценката на съществуващите дейности в областта на психичното здраве на територията на страната</p>	<p>инструментариума за оценка. 5.2. Анализ от независим изследователски екип на дейността на съществуващите структури. 5.3. Предоставяне на оценката на НСПЗ. 5.4. Преформулиране на ролята и дейността на диспансерите за психични заболявания и определяне на техния профил съобразно направената оценка за нуждите от здравни услуги в общността на лицата с психични разстройства и натрупания опит от пилотни проекти</p>			<p>Национален консултант по психиатрия, Хелзинкски комитет</p>
<p>6. Изработване на рамка за кандидатстване на проекти</p>	<p>6.1. Изграждане на регионално ниво на: информационен център, дневен център, кризисна служба, защитено жилище в условията на съгласувано взаимодействие и партньорство между различни институции на местно ниво.</p>	<p>2006-2007</p>	<p>Бюджет на ППЗ, програма ФАР, Инициатива за социално сближаване към Пакта за стабилност, “Глобална инициатива в психиатрията”, фондация “Отворено общество”</p>	<p>НЦООЗ, НПО, НСО, Областни и общински администрации и РЦЗ</p>
<p>7. Подготовка за</p>	<p>7.1. Въвеждане на стандартите за</p>	<p>2006-</p>	<p>Бюджет на ППЗ</p>	<p>БПА, Национален</p>

разкриване на психиатрични отделения в многопрофилните болници за активно лечение	добра клинична практика в ежедневната дейност. 7.2. Оценка на нуждите на регионално ниво, съществуващата материална база и човешки ресурси.	2007	Програма ФАР	консултант по психиатрия, МЗ, РЦЗ, Областни и общински администрации, НСО, Катедра по психиатрия, МУ, Хелзинкски комитет
8. Развитие на законодателството, свързано с промени гарантиращи постигането на целите и задачите на психично-здравната политика	8.1. Защита на правата на лицата с психични разстройства, настанени в лечебните заведения. 8.2. Защита на правата на лицата с психични разстройства извън лечебните заведения (жилищно настаняване, възможности за работа, социално осигуряване, гражданско право и правосъдие). 8.3. Разработване и внедряване на нормативна база за правата на лицата с психични разстройства като част от бъдещата харта за правата на пациента.	2006	Бюджет на ППЗ	БПА, НЦООЗ, МУ, НПО (ГИП, Хелзинкски комитет), АСП, МП, Дирекция “Правна” на МЗ
9. Обучение и човешки ресурси	9.1. Планиране и ръководене обучението на общопрактикуващите лекари, включващо специфични компоненти, които ще развият тяхната чувствителност към проблемите на психичното здраве. 9.2. Въвеждане на препоръки и	2006-2007	Бюджет на ППЗ, Инициативата за социално сближаване на Пакта за стабилност - проект “Укрепване	МУ в София, Пловдив, Варна, Плевен, Ст. Загора, НБУ, Катедра по психиатрия към Александровска болница, НЦООЗ, МОН, БПА, НПО, Медицински

	<p>алгоритми за работа с лицата с психични разстройства в първичната и специализираната извънболнична помощ и клинични протоколи за болнична помощ в рамките на приетия медицински стандарт по психиатрия.</p> <p>9.3. Разработване на програми за психосоциална рехабилитация за извънболнична помощ и проследяване на пациента.</p> <p>9.4. Специализирано обучение за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Медицински сестри • Психиатри • Социални работници • Медицински психолози <p>9.5. Лобиране и водене на преговори за включване на теми и материали за психичното здраве в подготвяния предмет “Здравно образование” за прогимназиалния курс. Изготвяне и апробиране на тези съдържания съвместно с МОН.</p>		<p>на социалното сближаване чрез подобряване на психиатричната помощ в общността в Югоизточна Европа”, програма ФАР, проект на ГИП, Българо-белгийски проект за обучение на общопрактикуващ и лекари</p>	<p>колежи, СУ, ЮЗУ.</p>
<p>10. Разработване на план за поощряване на благоприятните</p>	<p>10.1. Работа с регионални структури, с представителите на местната власт, медиите, гражданското общество, с организациите и дружествата за</p>	<p>2006-2007</p>	<p>Бюджет на ППЗ</p>	<p>Дирекция МД на МЗ, Областни и общински администрации, НСО, РЦЗ и НЗОК</p>

условия за изграждане на специализирани психиатрични практики, които да бъдат в близост до населението	здравно и социално осигуряване на населението.			
11. Лекарствена политика	<p>11.1. Договаряне на процедури и стандарти за изготвяне на лекарствени списъци и тяхната актуализация.</p> <p>11.2. Описание на правила за добра клинична практика за работа с фармацевтичните фирми.</p> <p>11.3. Включване на фирмите като партньори в здравната реформа в областта на психичното здраве.</p>	2006-2007		Дирекция НЗП на МЗ, БПА, НЗОК
12. Информационна система	<p>12.1. Въвеждане на нова концепция за съхраняване на данните и обмен на информация, свързана със заболяемостта, изработване на софтуер.</p> <p>12.2. Разработване на регистър за лицата с психични разстройства.</p>	2006 - 2007	Инициативата за социално сближаване на Пакта за стабилност - проект "Укрепване на социалното сближаване чрез подобряване на психиатричната помощ в	МЗ, НЦООЗ, НЦЗИ, НПО

			общността в Югоизточна Европа”, ГИП, фондация Отворено Общество	
<p>13. Оценка, преформулиране и развитие на профилите на болници за стационарна психиатрична помощ, психиатричните отделения към многопрофилните болници за активно лечение и психиатричните диспансери.</p>	<p>13.1. Предложения за промени в процедурата по акредитация на лечебните заведения за стационарна психиатрична помощ и психиатричните отделения към многопрофилните болници и психиатричните диспансери.</p> <p>13.2. Изготвяне на доклади за състоянието на лечебните заведения за стационарна психиатрична помощ: психиатричните отделения към многопрофилните болници, психиатричните диспансери с над 20 легла, университетските клиники по психиатрия.</p> <p>13.3. Изготвяне на критерии и стандарти за кандидатстване с проекти, насочени към: подобряване на битовите условия; обучение на персонала; въвеждане на програми за психосоциална рехабилитация; качество на обслужването; спешна</p>	2006-2007	Бюджет на ППЗ Програма ФАР	МЗ, РЦЗ, Национален консултант по психиатрия

	психиатрична помощ, ранни интервенции; детско-юношеска психиатрия. 13.4. Изготвяне на план за постепенно закриване на лечебни заведения за стационарна психиатрична помощ с доказано затихващи функции.			
14. Изследователска работа	14.1. Събиране на епидемиологични данни с цел идентифицирането на рискови и защитни фактори, потребности и приоритети, както и за оценката на различни обществено-здравни интервенции.	Постоянен	Бюджет на ППЗ	НЦООЗ, НБУ, НЦЗИ
15. Предоставяне на консултации на екипите, разработващи проекти	15.1. Организиране и поддържане на екип от независими експерти, функциониращ към НСПЗ.	Постоянен	Бюджет на ППЗ	МЗ

*Средносрочен етап на действие: проекти на конкурсно начало
2007-2009*

1. Изграждане на регионален (областен/общински) информационен център по	1.1. Създаване на база данни за наличните ресурси в съответния град и регион и предоставяне на информация за актуалните служби, програми и процедури за достъп до тях. 1.2. Създаване и поддържане регистър за лица в риск от социална изолация поради психично страдание.			2007-2009
--	---	--	--	-----------

<p>въпросите на психичното здраве и мрежата от структури, предоставящи здравни услуги за лицата с психични разстройства. в областта и региона</p>	<p>1.3. Привличане бивши потребители на психиатрични здравни услуги и доброволци (студенти, роднини) за сътрудничество. 1.4. Планиране и провеждане антистигма кампании, както и кампании за промоция и превенция на психичното здраве. 1.5. Откриване на гореща телефонна линия. 1.6. Установяване на тясна колаборация със служба за кризисни интервенции, разполагаща с мобилен екип. 1.7. Разработване на регионални програми за по-нататъшно изграждане на лечебни заведения за извънболнична психиатрична помощ, базирани на данните за тяхното сегашно състояние, района на обслужване и проучвания на населението в дадени райони.</p>	
<p>2. Изграждане на служби за кризисни интервенции с мобилни екипи</p>	<p>2.1. Изработване, съгласуване и внедряване на програми за кризисни интервенции при лицата с психични разстройства. 2.2. Интегриране на изградените служби към структурата на центровете за спешна медицинска помощ или към психиатричните диспансери. 2.3. Осигуряване на тясно взаимодействие с психиатрично отделение към областна многопрофилна болница за активно лечение или към психиатричен диспансер.</p>	<p>2007-2009</p>
<p>3. Изграждане на дневни центрове предоставящи психосоциална рехабилитация (програми за дневни грижи, трудова рехабилитация,</p>	<p>3.1. Внедряване на програми за водене на случай и психо-социални интервенции в обществото. 3.2. Изграждане на организационната база, процедурите и наредбите за предоставяне на модерни здравни грижи за лицата с психични разстройства.</p>	<p>2007-2009</p>

обучение в социални умения) и регистрирането им по Закона за социалното подпомагане		
4. Изграждане на групови защитени жилища за лица с психични разстройства и регистрирането им по Закона за социалното подпомагане	<p>4.1. Внедряване на програми за водене на случай и психо-социални интервенции в обществото.</p> <p>4.2. Изграждане на организационната база, процедурите и наредбите за предоставяне на модерни психично-здравни грижи.</p> <p>4.3. Подобряване и оптимизиране на сътрудничеството със специализираните институции за предоставяне на социални услуги по Закона за социалното подпомагане.</p>	2007-2009
5. Разкриване на психиатрични отделения към многопрофилните болници	5.1. Изработване, съгласуване и внедряване на програми за обслужване на лицата с психични разстройства в отделения в многопрофилните болници.	2008-2009

***Дългосрочен етап на действие
2009-2012 г.***

1. Да ангажира политическите сили в страната с проблемите на лицата с психични разстройства и да убеди обществото за нуждата от промяна.
2. Да осигури финансови ресурси за провеждането на реформата
3. Да интегрира усилията на различни институции и ведомства и да ги подчини на декларираните принципи за

психично-здравни грижи.

4. Чрез законодателни промени и други интервенции да гарантира устойчивостта на нововъведения модел на здравни услуги за лицата с психични разстройства.
5. Да привлече специалисти от различни области в процеса на провеждане на реформите.
6. Да осигури устойчиво управление на реформите чрез въвеждане на интерсекторното сътрудничество на всички нива
7. Да разработи дългосрочна система за обучение и изграждане на човешките ресурси в областта на психичното здраве.
8. Да положи началото на цикъл на планиране, приложение и оценка на дейностите през изтеклия период с цел да бъдат анализирани резултатите, обобщени изводите и изготвени препоръките за следващия цикъл на изпълнение.